

AMERIČANI PRODALI ŠEST MILIJ DALEČ

NEMŠKA MIROVNA OFENZIVA V PRAVI LUČI.

Predsednik Wilson odgovori nanjo odločno.

Washington, D. C. — Nemška poka po. Inim udarec zavezniških armad. Nemška prošnja za mir naznanja začetek konca.

Če pazno prečitamo noto nemškega kancelarja, zaključujemo, da zahteva prav malo več kot da preneha krvoprolitje, dokler traja mirovna pogajanja in da se zahteva predsednika Wilsona lahko predloži v diskuzijo pri mirovni mizi.

Tako sodijo upravni uradniki, ko so razpravljali o mirovni glasovih, došli iz Berlina in z Dunaja.

Centralne sile imajo namena, da se prične razgovor o kompromisu nemu miru, medtem, ko drže njih armade Belgijo, severno Francijo, del Srbije, Rusije in Italije, in zagradel sodijo predsednikovi svetovalci, da se ta namen ne obnese.

Predsednik in državni tajnik Lansing nista komentirala položaja, kajti temu pa menijo v vladnih krogih, da bo ponudba odklonjena.

V nekaterih krogih govore, da predsednik odgovori v zvezi z zahtevki, da ne bo premirja, dokler Nemci ne zapuste Belgije in Francije.

Da ne morejo pričeti pogajanja, dokler se centralne sile ne podajo brezpogojno.

Nekateri smatrajo nemško in avstrijsko mirovno noto za tipično, da z njo preiskujemo edinstvo zavezniškov in če so se odločili nadaljevati vojno do zmage. V podučnih krogih sodijo, da izvojevali zavezniški zmago v nekaj mesecih, če ne bo omahovanja in nastopijo soli darno.

Samoposebi se razume, da nemški vladni krogi pazijo na vse, kar se zgodi v zavezniških državah, in če bi se med zavezniški pokazalo nesoglasje, bi ga porabili, da ogrožujajo zavezniške za sadove mase, ki že prihaja.

Če bi se sedaj sklenil mir, tedaj bi pomenil kompromis z ugroženi in avstrijskimi avtokrati, ki bi ponudil njim, da zberejo svoje pomajajoče sile za nadaljevanje vojne. Nemški mogotei nimajo kaj zgubiti na podlagi svojih predgov, ampak lahko samo pridobijo.

Predsednik Wilson bo v imenu ameriškega ljudstva odgovoril jasno in določno, kot je bila do sedaj njegova navada. Odgovoril bo tako razumljivo, da se gospodje na Dunaju in v Berlinu ne bodo mogli izgovarjati, da ga niso razumeli.

V washingtonskih krogih govore, da bo predsednik razložil amerišku ljudstvu, kakšna nevarnost tiči v veri, da se vojna bližja koncu. Pojasnil bo dobro prestru dirane mirovne poteze, ki prihaja jo iz Berlina.

Uprava sodi, da je bila nemška mirovna ofenziva, ki vzbuja napetostne mirovne upe in da vojna konca, nalašč vprizorjena, da ovira podpisovanje četrtga posojila svobode. Nemški in avstrijski mogotei hočejo z mirovno ofenzivo ob tem času sugerirati amerišku ljudstvu, da bo vojne koncu konec.

Če bi se nemškim mogotcem posrečila ta poteza in bi ameriško ljudstvo ne podpisalo posojila svobode do določene vsote, tedaj bi se gospodje v Potsdamu in na dunajskem dvoru smejali v pest, ker so dosegli, kar so želeli. Položaj bo seveda popolnoma drugačen, če ameriško ljudstvo podpiše četrto

NEVARNOST V MUNICIJSKI TOVARNI JE MINILA.

VSEH MRTVIH OSEB JE ŠTIRI IN DEVETDESET.

Z gradnjo nove tovarne prične nemudoma.

Perth Amboy, N. J. — Armadni oficirji izjavljajo, da je že v nedeljo popoldne minila nevarnost v municijski tovarni T. A. Gillespie kompanije v Morganu, da se dogode nadaljne eksplozije.

V poročilu, ki so ga poslale vojaške oblasti v Washington, se niso število ubitih oseb na štiri in devetdeset. Ranjenih oseb je bilo do sto in petdeset.

Od pet in trideset oseb, ki so jih mrtve potegnili iz podstin in jih prepeljali sem, so spoznali le pet.

Tovarno zgrade za nova in z graditvijo ne bodo odlašali nite.

Profesor J. S. Pray, načelnik zvezne stanovanske komisije, ki je dospel sem, da vodi rekonstruktivno delo, izjavlja, da bo komisija zahtevala zgraditev serije gričev med tovarniškimi enotami in kasarnami, da se tako zniža nevarnost, ki prihaja od eksplozije.

Vojaške oblasti so dovolile, da se lahko vrnejo ljudje, ki so bežali iz Perth Amboya, toda prebivalci iz South Amboya so ostali v mestih, v katerih so jih vzeli pod streho.

Ljudem, ki prihajajo iz gozlj radovednosti v Perth Amboy, ni dovoljeno bivati v mestu.

V nedeljo zjutraj so pomorščaki in obrežni čuvarji pregledali mesto nesreče, preden je bil drugim ljudem dovoljen vstop. Slišalo se glasovi, da stoji samo štiri note od trinajstih.

Veliko rekinlo delo sta izvršila major H. L. Armstrong in kapitan W. W. Watson, ki sta iz letala metala bombe na obrežje potoka, da sta tako napravila kanal, po katerem je tekla voda in poplavlja skladišča.

Na pozorišču nezgode izgleda kot na bojišču, na katerem se je odigrala velika bitka. Kjer so se in nekoč poslopja, je videti le zvito železo. Drevje je izruvano s korenino, ali pa zlomljeno, kakor da je prek njega divjala strašna nevihta. Polomljeni so brzojavni drogovi in žice leže na tleh. V cestnih jarkih leži žica in polomljeni avtomobili, ki so napol sežgani.

VPORNI VOJAKI OBDOJENI NA DESET LET.

Atlanta, Ga. — Frostaki Martin O'Donnell, Thomas J. Hayes, John G. Fitzgerald, Leo B. Ward in Tony Serpico, nastanjeni v Camp Gordonu, so bili ob vojnega sodišča obsojeni radi upora vsak na deset let ječe.

Jacob Pattner je bil obsojen na deset let ječe, ker se ni hotel odpeljati v Francijo.

Oficijelni Washington vidi v najnovejši kazerjerji mirovni ponudbi trik in zavlečenje mirovne govorice bi zdaj zadržale razpečanje bondov četrtga vojnega posojila, zato bo naša vlada odgovorila brez odloga.

V Washingtonu so menja, da za kazer ponudil miru iz ljubezni do miru samega, temveč je bil pridržen vsled kapitulacije Bolgarske, resnega položaja na Turškem in vsled velikega nemira v Avstriji, a kljub temu se nastopa kot zmagovalec in pravi v svojem ozklu na armado, da hoče le "čestni mir", torej nemški imperialistični mir, česar pa ne bodo Združene države nikdar dovolile.

NOVA AMERIŠKA DELAVSKA STRANKA USTANOVLJENA.

PROGRAM JE IZDELAN IN ZNAN ŠIRŠI JAVNOSTI.

Stranka postane aktivna v prihodnjem letu.

Bridgeport, Conn. — Detajliran načrt o platformi ameriške delavske stranke, ki so bili predloženi državnemu tajniku, da inkorporira stranko, so postali znani širši javnosti. Stranka bo organizirana po britski vojni delavski stranki in glavne točke v programu so:

Za manta. — Poobhinenje vseh naprav za javne potrebe. Delovne ure v tovarnah in drugih industrijskih podjetjih se uravnaajo po značaju dela, temeljni delavnik ne sme presegati sedem ur; javna kontrola nad distribucijo in transportacijo; ustanovitev zadržnih prodajal za nakup in prodajo živeža, obleke in drugih potrebščin; plača se določi v primeri s cenami za življenjske potrebščine; kontrola nad stanarino in profitarstvom.

Za države. — Splošna ljudska last naravnih zakladov in naprav za javne potrebe; sodelovanje z zvezno vlado pri nastavljenju domov vrnenih vojakov v industriji, ne da pri tem trpijo že nastavljeni delavci.

Za narod. — Odprava dedinske pravice; splošna volilna pravica; stopnjevanje naraščajoč dohodniški davki; industrijsko proporcionalno zastopstvo po številu članstva; splošna ljudska last vseh proizvajalnih in razdelilnih sredstev; izvolitev sodnikov po ljudstvu.

Za ves svet. — Odobrenje programa in vojni elljejs britske vojne delavske stranke; liga narodov; splošen šesturni delavnik; gospodarska in socialna rekonstrukcija; pomoč nezavrtim narodom; enaka izmenjava produktov med narodi ali vrednost za vrednost; omejitev oboroževanja v obrambne namene, dokler se narodi ne zedinijo na splošno razborožitev; izvolitev delegatov k mirovnim konferencam z referendumom.

Na shodu strojujnikov, katerega se je vdeležilo do tri tisoč oseb, je bila sprejeta še rezolucija, ki povdarja, da je bila ustanovitev delavske stranke potrebna, da se delavstvo osvobodi mezdne in gospearske nesvobosti. To se pa lahko zgodi, če se delavstvo organizira politično in izvoli v vse postavljajoče zbere svoje zastopnike, ki zastopajo njegove interese. Ameriška delavska stranka naj služi kot orodje, da se gradi pot za prehod v industrijsko republiko, v kateri bodo delavci sami izvajali kontrolo nad tovarnami, delavnicami in rudniki, v katerih delajo.

Samuel Lavit je pripomnil, da se s tem odpravi sedanja socialistična stranka in da v delavsko stranko pristopijo vsi napredni republikanci in demokrati, kajti delavska stranka je sprejela načela vseh sedanjih radikalnih strank. Če se Gompers ne pridruži stranki, ko se vrne iz Evrope, ga bo po mnenju Lavita delavstvo zapustilo. Po njegovem mnenju bo stranka postala zelo aktivna po vojni, kajti po vojni bosta dva razreda političarjev. En razred bo imperialističen in naklonjen militarizmu, drugi pa delu in organiziranju in razširjanju industrije.

Stranka se udeležila državnih volitev v letu 1919, v letu 1920 bo obdržavala svojo narodno konvencijo.

Naročnino je treba ponoviti takoj, ko poteče naročnina, da se list ne ustavi. Tako se glase nove politne določbe.

'DEMOKRATIČNE' OTROBE BADENSKEGA PRINCA.

V ODKRITOSRČNOST PONUDBE NE VERJAME ŽIV KRST.

Povsod jo smatrajo za navadno past.

London, 7. okt. — Oči vse Evrope so danes vprte na zapadno stran — v Washington, odkoder ima peti odgovor na ponudbo Nemčije in Avstrije za premirje. Nikdar se ni Evropa gledala s tako napetostjo na Ameriko kakor gleda danes. Medtem pa angleško in francosko časopisje izraža dvom nad odkritosrčnostjo avstro-nemške note in odločno zahteva, da mora biti ponudba odklonjena. Splošno mnenje je, da je avstro-nemška nota stara snov v novi posodi, katero je pobarval z "demokratičnejšo", novi nemški kancelar princ Maks.

George Nicoll Barnes, član angleškega vojnega kabineta, je dejal sinoči v svojem govoru v Derbyju: "Kadar se Nemčija prostovoljno umakne iz Francije, Belgije in Luksemburga, tedaj bomo verjeli v njeno odkritosrčnost. Ponudba princa Maks ne spremeni srea pruskega sistema. Kajzer bi rad rešil svojo kožo na račun svojih zavezniškov."

"Daily Mail" piše: "Ako želi nemško ljudstvo izvedeti, kaj zavetvajo predsednik Wilson in zavezniški, mu povemo, da sestoji zahteva iz dveh besed: Brezpogojna kapitulacija! Nemci morajo za pustiti dežele, ki so jih ukradli, plačati vso škodo, ki so jo naredili in vrhutega morajo izročiti mednarodnem sodišču velike vojne gladiuee. Teh zločincev je okrog 500 in prvi je kajzer Viljem."

Pariški listi odločno zavrnejo vsako premirje in pravijo, da z roparji ne more biti meštartstva niti kompromisa za ukradeno blago. Ropar mora najprej oddati, kar je ukradel in potem mora iti kati na kazen.

Nemški kancelar princ Maks je v soboto popoldne obvestil državni zbor v Berlinu, da je poslal predsedniku Združenih držav ponudbo za premirje in za otvoritev mirovnih pogajanj na temelju Wilsonovega mirovnega programa. Kancelar je dejal pri tem, da je poslal ponudbo v sporazumu z vsemi odgovornimi osebami v cesarstvu. Dalje je rekel, da ne govori le v svojem imenu in v imenu svojih uradnih pomočnikov, temveč v imenu nemškega ljudstva.

Nato je razkladal program nove vlade. Dejal je, da je bil letošniji 30. september zgodovinski dan za Nemčijo. Tega dne mu je cesar poveril kancelarstvo pod pogojem, da predloži državnemu zboru principe nove vlade in da jih izvaja s pomočjo parlamentarne večine. Novi ministri so lahko zdaj obnem tudi poslanci v parlamentu. Nova vlada je na stališču programa vseh strank v rajstlagu in predvsem na stališču resolucije, ki so jo sprejele vojske stranke 19. julija 1917. Nova vlada smatra, da se ima vprašanje Belgije rešiti ne le z upravičenjem, temveč tudi s priznanjem neodvisnosti in popolne teritorialne nedotakljivosti; Nemčija bo tudi poskusila doseči sporazum glede na vprašanje odškodnine za Belgijo. Dalje zahteva nova vlada: da mirovne pogodbe, ki so bile sklenjene na vzhodu, ne smejo delati ovir pri sklepanju splošnega mira. Nova vlada je tudi za ligo držav, temelječo na enakopravnosti velikih in malih narodov.

Sovražnik se stalno umika.

SOVRAŽNI ZAKOPI SO RAZBITI IN UNIČENE OGRAJE IZ BODEČE ŽICE.

Zajeti sta dve bateriji težkih Krupovih topov.

Z ameriško armado v Šampaniji, 7. oktobra. — Ameriške čete so napredovale šest milj severozapadno od Somme-Pya do St. Etiennea. Uspešno prodiranje ameriške armade v tem okolišju ogroža vse nemške divizije generala Mudre na šampanjski fronti.

Včeraj so ameriške baterije blizu Gesnesa zdrobile vse nemške protinapade v okolici gozda in vasi Cuneil.

Sovražnik se zdaj umika v širokem polkrogu severno od Remsa. Vzelo je nekaj dni predno so Američani in Francozi razbili štiriltnne zakopne sisteme in cele milje ograje z bodečo žico, tuda zdaj so prišli na odprto polje in ne ve se, dali imajo Nemci še katero obrambno črto zakopov ali ne. Američani so večeraj vjeli okrog 2000 mož in vplenili so dve bateriji velikih Kruppovih topov in 8000 granat.

Na fronti ob reki Masi se sovražnik še drži v zadnjih zakopih črtah in boj tankaj je huj. V okupiranih zakopih severno od Remsa so Francozi našli na tisoče ločilne praznih steklenic, v katerih je bil šampanjec — ukraden iz francoskih vinskih kleti.

Washington, 7. okt. — General Pershing je sinoči poročal z bojišča sledeče: "Sekočja B. — Ameriška četa, ki pripada diviziji, katere operira s Francozi v Šampaniji, je danes zjutraj s pomočjo nekaterih prodovoljcev iz francoske divizije osvojila množico sovražnih strojnih pušk v St. Etienneu. Naši možje so vjeli tankaj 213 Nemcev in vplenili 75 strojnih pušk, več zakopnih možnarjev in velik traktor brez vsakih izgub."

Pred padcem Lilla.

London, 7. okt. — Po zadnjih vesteh a fronte so angleške prednje straže še eno uro hoda od velike francoske trdnjave Lille. Pred našimi četami se razprostirajo celotni gozdovi dimnikov in stolpov tega industrijskega mesta, ki je pri danes mrtvo. Pred vojno je bilo v Lillu blizu četrtilijona prebivalcev, večina delavcev, ali zdaj so že gotovo vsi kje v Belgiji ali Nemčiji. Mesto je že nepoškodovano, toda bati se je, da angleške čete najdejo kupe ožganih razvalin kakor je bilo v Cambraiu. Nemški vjetniki pravijo, da so v Lillu položene mine, ki eksplodirajo čim se zadnji Nemec umakne iz mesta.

Iz Pariza javljajo, da je nemška fronta raztrgana na širokem pasu severno in vzhodno od Remsa; Francoške čete so prekorale kanal Aisne in dosegle so Aguilcourt. Nemci poligajo med begom vasi in trge na vsi črti.

Operacije Francozov in Angležev v Šampaniji in vzhodno od St. Quentin so naprjene proti Laonu. Zdal je jasno, da namerava maršal Foch dobiti to strateško postojanko s tem, da iztisne sovražnika s pritiskom od dveh strani. Angleške čete so včeraj vzele Fresnoy-le-Grand in prodrle osam milj severnozhodno od St. Quentin.

Južno od Cambraia so Nemci izpraznili dve milj ozemlja na sedem milj dolgi črti. Doual je še vedno v plamenu; močno eksplozije, ki jih je slišati v okolici tega mesta, dokazujejo, da Nemci uničujejo municije, katere ne morejo vzeti s seboj ali pa razlevajo po narodov.

PREVIDNOST JE MATI MODROSTI.

Samoposebica je, da se bo kajzer bojeval kot obseden človek in poleg se bo poslužil vseh diplomatskih zvijač, da obdrži vsaj nekaj moči, s katero prične graditi in se pripravljati za maščevalno vojno. Njegova armada ni več tako nevarna, tudi nepremagljiva ni, kajti francoski general Foch je dokazal, da nemški generali beže s svojimi četami, kadar nalete na mojstra v strategiji. Na bojišču se nam ni treba bati, da bo kajzer zmagal, zato nam jamčijo generali Foch, Haig, Petain in Pershing, ki imajo sedaj nemške armade v mlinu in jih v njem obdrže še vbodoče.

Ali bolj kot kajzerjevih armad se je bati njegovih diplomatskih intrig. Znamenj o teh intrigah je dosti.

Predsednik Wilson je odločno odklonil avstrijski predlog za mirovno konferenco. S tem je bila uničena prva diplomatska poteza, ki je bila na Dunaju izvršena na povelje iz Berlina še pred polomom v Bolgariji. Na Dunaju in v Berlinu so prav dobro vedeli, kaj se godi v Bolgariji in da pride kmalu do poloma. In če danes brzojavke z Dunaja in iz Berlina poročajo, da niso vedeli za vihar, ki se pripravlja v Bolgariji, in da jih je ta vihar zajel nepripravljene, hočejo s takimi izjavami preslepiti le svet, da je avstrijsko mirovno ponudbo rodila le čista želja po miru.

Prišel je polom v Bolgariji in na Dunaju in v Berlinu so pričeli kovati nove intrige. V dunajskem državnem zboru predlagajo resolucije, ki zahtevajo mir. Brzojavke poročajo, da narodi v črnozolti monarhiji dobe pravico do samodoločevanja? Medtem, ko se to godi na Dunaju, igrajo gospodje v Berlinu popolnoma drugo igro, da zmešajo svet. Tam "demokratizirajo Nemčijo". V novo ministristvo sta vstopila celo dva večinska socialisti, državni kancelar je postal badenski princ Maksimilijan, o katerem pravijo, da je velik nasprotnik pangermanske politike in prijatelj svetovnega miru. Vsi ti dogodki so navadne diplomatske poteze kajzerja in nemških militaristov, ki imajo namen, da prikrijejo njih tajne namene in želje.

Ce bi kajzer in militaristi res mislili na demokratiziranje Nemčije, bi najprvo spremenili ustavo tako, da je Nemčija res demokratična dežela. Kajzer imenuje lahko same "socialiste" v ministristvo, kljub temu ostane Nemčija fevdalno-avtokratična dežela, kot je bila pred vojno, dokler so ministri njemu odgovorni za svoje delo in on sankcionira ali zavrne postave. Ko bo sklenjen mir in kajzerju ne bo treba več prikrivati svojih namenov, bo "socialiste" spodil, na njih mesto pa postavil pangermaniste in militariste. Pripravljati se bo začel za novo vojno, da doseže, kar mu je sedaj spodletelo. Zgodovina preteklih let jasno govori, kaj je pričakovati od kajzerja in njegovega nadebudnega prestolonaslednika, če se njima ne odvzame vsa moč, da nimata najmanjšega vpliva na državne posle. Ravnotako mora pasti tudi moč pruskih junckerjev in agrarcev, ki so največja opora kajzerja, preden je verjeti, da so se pričele delati resne priprave za demokratiziranje Nemčije. Dokler ostane sedanji vladni sistem uveljavljen, ne more biti govora o demokratiziranju Nemčije.

Vse kajzerjeve diplomatske poteze imajo namen ohraniti še nadalje pruski sistem v Nemčiji in vplivati na pacifistične elemente v zavezniških državah, da se sklone zanj in pruske junckerje ugoden mir. Obenem hoče nemškemu ljudstvu nasuti peska v oči, da so on in junckerski krogi za mir in da zadene vsa krivda za nadaljevanje vojne zavezniške, če se ne sklone mir.

Nemški militaristi, junckerji in kajzer so že enkrat izigrali tako karto. Zgodilo se je v letu 1916, ko so nemške armade doživele strahovit poraz pred Verdunom. Takrat so ponudili "cesarsko avtonomijo" Alzaciji in Loreni, kar

je bila v resnici prava cesarska sleparija, s katero so potlačili ljudstvo doma, da je zopet radevolje šlo v boj za interese kajzerja in nemških militaristov.

Brest-litovska pogodba je važen dokument, ki govori odločno, da kajzerju in njegovim svetovalcem ni zaupati, dokler ni uničena njegova moč in mora brezpogojno sprejeti, kar mu diktirajo demokratični narodi.

Previdnost je mati modrosti. Zato bodimo previdni napram vsemu, kar prinašajo kot darove kajzer in nemški militaristi, da nam ne bo kazneje žal, da smo bili premalo previdni, ko smo imeli opraviti z najbolj zagrizenim avtokratom na svetu.

Svojo previdnost pa dokažemo najboljšje, če pridno podpisujemo zadolžnice četrtega posojila svobode, da bodo zavezniške in ameriške armade opremljene z vsem potrebnim, da tem ložje zapode nemške armade čez reko Reno in čim hitreje spravijo kajzerja in nemške militariste na kolena.

Zadnje vesti iz Amsterdama se glase, da je novi nemški kancelar, princ Maksimilijan poslal novo mirovno noto predsedniku Wilsonu skozi švicarsko vlado, v kateri pravi, da sprejme addresso predsednika, naslovljeno dne 8. januarja na kongres, in njegove kasnejše izjave, posebno ono z dne 27. septembra, kot podlago za mirovna pogajanja.

Predsednik Wilson je dejal, dne 27. septembra:

"Vsi soglašamo, da ne moremo dobiti miru potom kakerekoli kupčije ali kompromisa z vladami centralnih cesarstev, ker smo se že pogajali z njimi in smo jih videli se pogajati z drugimi vladami v Brest-Litovsku in Bukareštu, ki so stranke v tem boju."

"Prepričali so nas, da so brez časti in ne mislijo na pravico. Ne spolnujejo dogovorov, ne sprejmejo principov, ampak le silo v svojem interesu. Z njimi ne moremo priti do zaključka. Napravili so ga nemogočega."

Njegove besede so jasne, zato pa vsi na delo, da bo čimprej podpisano četrto posojilo svobode in se kajzer in nemški militaristi prepričajo, da ameriško ljudstvo stoji trdno za svojo vlado v tem velikem boju proti avtokratom centralnih držav.

DOPISI.

S pota. — Ko človek takole sedi po cele ure in dneve v železniških kupejih, mu pridejo na misel vsakojake reči o vsem, kar se dogaja na svetu. Imajo priliko opazovati ljudi in njihove dobre in slabe lastnosti. Vidiš nekatere, ki se prenehoma trkajo na ponosni "jaz", vse kar ne morejo spraviti pod besedo "jaz", pa podedujejo. Preje, ko so bili časi normalnejši, se ni slišalo toliko ponosnih, samostojnih "jaz". Rabili smo to besedo le kadar smo jo morali v stavkih "jaz odpotujem", "jaz grem na delo", "jaz sem to vzel", itd. smo izrazili "jaz" brez povdarjanja. Danes pa dobiš ljudi, ki se bodo na govorniški tribuni trkali na prsa in vpili: "To je moje delo, moje zasluge, to sem storil jaz!" V London in na Krf segajo te korenine. Pri njih velja samo "jaz", ljudstvo — no ljudstvo, kaj pa je prav za prav ljudstvo, dokler sem tu "jaz", predstavnik tega ljudstva. Ker sem to "az", ni treba, da bi me ljudstvo pooblastilo. Dovolj je, da si jaz sam lastim pravico do take pooblastitve.

Na konvenciji jugoslovanske demokracije je nastopil en tak "jaz" z doktorskim naslovom. V eno uro trajajočem govoru je rekel več kot petdesetkrat "jaz". Jaz sem, jaz vem, jaz imam upogled... Tako je šla ta stvar naprej in naprej. V svojem govoru je dal razumeti, da je monarhija skoro boljša kot republika, glasno in razločno pa je dejal, da med monarhijo in republiko ni nobene bistvene razlike. Temu je dodal, da med ustavno monarhijo in demokratično republiko ni nobene bistvene razlike. Na konvenciji so bili ljudje, ki si služijo kruh v tovarnah, premogokopih, z duševnim delom, trgovci, obrtniki — toda vse je preveč duh, da je treba delovati za zmago demokracije, da po njeni zmagi izginejo kajzerji, carji in kralji, pa tudi ljudje, katerim je "jaz" vse, ljudstvo pa nič. Delavci, ki delajo v rudnikih, tovarnah in obrtnijah, so tudi ljudje, ki zahtevajo svoje mesto v družbi. Ne rečem, da zložiti z doktorskim naslovom, ki se drenja okoli londonskega "jaz" ne delajo, ali da niso opravičeni do eksistence. Prištati demokracije ne odreka nikomur pravice do eksistence in nikomur pravice, ki mu gredo kot posamezniku. V republiki so državljani, ki imajo enake pravice kot taki, pa nuj si bodo delavci, bogataši ali lastniki, ali pa magari bivši vladarji, ki so vsled napredujoče demokracije iz-

gubili svoje krone in prestole. Naloga demokracije pa je, da se izravna tudi družabne razlike. Delavskemu ljudstvu mora pridobiti večjo izobrazbo in izboljšanje življenjskih razmer. Ljudi, ki vidijo in poznajo samo svoj sebični "jaz", pa bo morala približati ljudstvu s temi, da ustvari pogoje, ki bodo preprečili prevelike družabne razlike.

Nedavno sem prišel v dotiko s častitimi gospodi, ki so me vprašali, kako so kaj delavske razmere doželi. Odgovoril sem jim, da so povoljne in da premogariji po nekaterih gorstkih premogarskih "kempah" po zapadu zaslužijo 100, 200 do 300 dolarjev na štirinajst dni (zadnjih je bolj malo). Precej rejen gospod pa je pripomnil, da se ljudje, ki so morali študirati, ne morejo primerjati s svojimi plačili s plačili delavcev. Vendar pa bi moral dotični gospod vzeti v obzir, da mnogo premogarjev gre v rov, ven pa ne pridejo nikdar več živi. Njihovo delo je težavno in poleg tega so premogariji v vedni smrtni nevarnosti. Njihovo delo ni stalno, ravnotako tudi ne plača. Demokracija nima za cilj zasekavati strogo ločene meje med razredi in poklici, nego jih po možnosti zblizati drug drugemu.

Prišel sem v dotiko z nekim rojakom, ki danes ne dela več v premogokopu, nego je v službi pri neki slovenski organizaciji. Rojak se je vedel v pogovoru precej vladno. Dejal je med drugim, da je čikaška narodna družba dobra, graja je SRZ, vsled republikanske vsiljivosti, kajti ljudstvo v domovini naj samo odločuje, kako formo vlade hoče imeti. Ob enem pa je povdarjal, da je treba iti s socializmom proč. Jaz sem moža "tolajil", da je SRZ organizacija, ki nikomur nič ne usiljuje, ki nikogar ne vleče v organizacijo z vrvmi, pač pa izraža svoj program jasno in določno, ki ni prav nikjer v nesoglasju z zakoni ameriške republike. Mi ne grešimo proti nikomur, če delamo za republiko, pač pa si s tem pridobivamo simpatije ameriškega ljudstva, ki je prežeto z republikanskim duhom do dna in simpatizira z vsakim narodom, ki se bori za republikansko formo vlade. V organizaciji SRZ se ne propagira socializem, pa tudi nobeno vero ne. Slovesko republikansko združenje je organizacija, ki združuje vse tiste ameriške Slovence, ki se strinjajo s programom znane čikaške izjave. Tisti, ki so danes aktivni v SRZ, so pristaki demokratične misli. Združila jih je velika ideja osvoboditve jugoslovancev in njihovo združenje v demokracijo federativno republiko.

Ako so pri SRZ socialisti s tem se ne reče, da je SRZ del socialistične stranke. V demokratičnih državah ne vlada ena stranka absolutno nad drugimi. SRZ se poteguje za jugoslavijo, kjer bodo zastopane vse stranke in vse politične struje proporcionalno, torej nobeni stranki ne krati političnega zastopstva v ljudskih zbornicah. Nadalje zahteva SRZ absolutno politično in versko svobodo. Za narode, ki bodo zastopani v bodoči jugoslovanski državi, je to najboljša točka, ki bo zblizala narode drug drugemu.

Dobe se tudi ljudje, ki so svojedčasno trdili, da bi bila S. N. Z. ali right, če bi ne bilo v nji duhovnikov. Oni kot drugi so na napačnem potu. Tisti, ki trdijo, da bi bilo SRZ "all right", če bi ne bilo v njem socialistov, in tisti, ki pravijo, da bi bila SRZ izvrstna organizacija, če ne bi imeli duhovnikov glavnih besed. Vsi taki pogodi dokazujejo politično nezrelost ljudi. Kjer pa so vsi ljudje enakega mišljenja? V kateri organizaciji, v državi ali občini morete najti ljudi, ki so pristaki vsi ene stranke, in vsi enakega političnega mišljenja? Ako jih ne moremo najti, tedaj moremo delati skupaj z eni občini, državi in organizacijah taki ljudje, kakršni smo, to je različnih prepričanj in nazorov. Tako je tudi z organizacijo SRZ. Jugoslavija ne bo namo za socialiste, pa tudi ne samo za katoličane. V njej bodo stranke in stranke. Jugoslovani pripadajo v glavnem dvem veram, katoliški in pravoslavni; poleg teh dveh ver pa so med jugoslovanskim ljudstvom tudi pripadniki drugih ver in seveda tudi taki, ki nimajo nobene vere. Tako je po vsem svetu v vsaki državi in tudi pri nas v Ameriki. Vsi delujemo za prosep ameriške republike, vsi ji skušamo po najboljših močeh pomagati do hitrejših zmage. Kot člani te republike smo Američani in kar je vsem skupnega, delamo skupno. Teda, kakor vsaki drugi državi, tako se tudi v Ameriki vrše politični in socialni boji. To je plod naravnega razvoja, zato se ga ne da preprečiti. Vzemimo si zdaj za zgled SRZ. Organizirano je tako in s takim programom, da pristopi v to organizacijo lahko vsakdo, ki je demokratičnega mišljenja in ni zaljubljen v staroško monarhistično napravo. V pravilih SRZ ni nikjer zapisano, da morajo biti njeni člani samo socialisti, ali samo katoličani. Vsakdo, ki se strinja z njenim splošnim demokratičnim načelom, postane lahko član organizacije, toda svoje politično prepričanje ali versko naziranje si lahko obdrži in ostane lahko še nadalje aktiven v verski, politični ali drugi organizaciji, kakor je bil prej. Za kar se lahko deluje skupno, naj se dela skupno. Koder se frakcije ne morejo združiti, tain naj vodijo svoj boj naprej. Socialist lahko ostane socialist, in katoličan lahko ostane katoličan. Nič ne zahteva od njega, da odstopi od svoje vere, če hoče pristopiti v SRZ. Zahteva se pa od njega, da prizna načelo svetovne demokracije, da prizna pogram Sloveskega republikanskega združenja, v pogledu jugoslovanskega vprašanja.

Če ni naprimer so edini v zahtevi za neodvisno češko republiko in vse njihove struje delajo skupaj. Prvotno je pričelo gibanje za osvoboditev Češke od Avstro-Ogrske organizacija Češkega narodnega združenja, katerega so vodile češke svobodomiselnice frakcije. Ko se je njihov program že tako razširil med ljudmi, tudi češki katoličani niso mogli ostati nevtalni, pa so se pridružili prej imenovani organizaciji. Oni pa niso pristopili kot člani, nego kot organizacija pod imenom Zveza čeških katolikov. Sprejela je program Č. N. Z. v kolikor se tiče osvoboditve čeških in slovaških pokrajin in republikanske forme države, toda za ta program delujejo češki katoličani v tej deželi v okrožju svoje organizacije. Ob enem pa prirejejo skupne stvari tri organizacije: Češko Narodno Združenje, Zveza Čeških Katolikov in Slovaška Liga. Vse tri organizacije delujejo skupno v glavnih točkah njihovega programa vsaka v krogu svojih ljudi. V velikih krajih prirejejo shode, veselice, manifestacije itd. skupno, po nekaterih pa zopet vsaka organizacija zase, kakor že zahtevajo razmere. Ali bi se ameriški Slovenci ne mogli združiti na podoben način? Sedaj pazimo, kajti čas beži in če ga zamudimo, te-

daj ne bo pomagalo nobeno plakanje nad našimi grehli. Sedaj, ob tej skrajni uri je še čas, in to naj imajo na vidiku tisti, ki razumejo položaj.

To sem napisal v železniškem kupeju; semintja se ozrem skozi okno, kjer se pasejo moje oči na težko obloženem sadnem drevju, na rdečih poljih paradiznih jabolk, na orumenelom listju drevja in na pečinah in vrhovih Skalnatega gorovja. Solnce pripeka, farmarji pa pospravljajo druge letošnji pridelek detelje. Vlak pa drvi naprej skozi rodovitna polja in zapadne pustluje proti obali morja, proti prijazni, solnčni Californiji.

Matija Pogorelec.

Lincoln, Ill. — Med Slovenci v Ameriki je še precej ozko miselnih ljudi, ki trdijo, da Jugoslovani nimajo pogojev za samostojnost, to je da se gospodarsko in geografsko preslabi, da bi imeli neodvisno državo. Na svetu je precej manjših držav, kakor bi bila država združenih jugoslovanskih narodov, pa eksistirajo in žive v boljši prosperiteti, kakor pa so živel naša ljudstva "v veliki habburški državi". Ozemlje, na katerem žive Jugoslovani, je geografsko ena celota, ki meji na morje na dveh krajih, ob Jadramu in Črnem morju. Imamo pristanišča, ki so prvi predpogoj trgovine. Imamo pogoje za dober železniški sistem in imamo pogoje za kulturno razvijanje naših narodov. Ne manjka nam ničesar drugega kakor združenje teh narodov v demokratični federativni republiki in v nekaj desetletjih bi postali svetovno poznan in vpoštevani narod, s katerim bi morala računati svetovna javnost. Najvažnejša naloga bodče Jugoslavije bo izboljšati gospodarsko stanje ljudstva in uvesti dober učni sistem, da ne bomo kulturno zaostajali za drugimi narodi. Vsaka jugoslovanska narodnost naj bi skrbela za kulturno razvijanje v krogu svojega naroda. Zato je potrebna federativna forma države. Na Slovenskem so naprimer razmere mnogo drugačne, kakor pa na Hrvaškem ali v srbskih deželah. Zato bi bil potreben sistem, ki bi odgovarjal razmeram v prizadetem delu federacije Jugoslovancev. Kar je lahko skupnega, naj bo skupno. Reči jezikovnih in drugih stvari provincialnega značaja pa naj upravlja vsaka narodnost zase. Zato je program Slov. rep. združenja edino umesten, ker propagira tako formo države, kakršna edina je sprejemljiva za demokracijo in vse jugoslovanske narode, kajti nobeden teh narodov se ne bo čutil podjarmljenega ali prikrajanega. Vse nekaj drugega je programom nasprotnikov, ki hočejo centralizacijo in monarhijo. Njihov program ni niti demokratičen niti pravičen za nesrbske narode v okrožju, ki naj bi ga obsegala bodoča Jugoslavija. Dr se preprečijo nakane nasprotnikov demokracije in prave jugoslovanske svobode, je dolžnost jugoslovanskega ljudstva, da stoji na straži za svoje pravice. Pojasni nam svetu, kaj hoče, kakše so razmere, in kaj je pravična rešitev jugoslovanskega problema. Vse to se da napraviti, če vporabimo naše moči in naše energije v tej svetovni borbi za ideje demokracije in osvoboditev Jugoslovancev. Mi priznamo Wilsonov program, v katerem je izjavil, da je vsak narod sam opravičen odločati o svoji usodi. Toda svetovni politiki niso znane razmere med Jugoslovani tako, kakor nam. Zato jih moramo pojasnjevati dan za dnem in storiti vse, da se prepreči kakšna nepopoln rešitev jugoslovanskega vprašanja. Pristopajte v Slovensko republikansko združenje! Razširjajte "Slovenian Review" ameriškim politikom in listom. Apelirajte na liste, naj ponatisnejo iz "Slovenian Review" članke, ki bi širši ameriški publiki pojasnili naše cilje. Vse to lahko delajo posamezniki kakor tudi lokalne organizacije SRZ. Le, če bomo organizirali propagando v tem smislu, da jo bomo zanesli v široko javnost med druge narode, moremo računati, da bo naš program dobil pristavev med njimi. Vsakdo naj vpraša sam sebe, kaj je v stanu napraviti za naše principe. Pri tem pa naj se drži reka slovenskega pesnika, ki je dejal: "Ne le, kar storiti velja ti stan, nego kar mož si stori ti dolžan, to stori".

Andrej Sprogar.

VESTI Z BOJIŠČA.

(Nadaljevanje s prve strani)

slojja in druge zgradbe. Pokazalo se je tudi, da Nemcem že primanjkuje granat za težke topove. Od 18. julija so Nemci izgubili na zapadni fronti eno četrtno vse svoje artilerije.

Avstrijski vojni vjetniki na delu z Američani v Italiji.

Zeneva, Italija, 7. okt. — Tukajšnje pristanišče je napolnjeno z ameriškimi parniki, ki dovažajo, živč in razno drugo blago ter čete, Italija se pripravlja za veliko ofenzivo ob Piavi in potrebuje material vozijo na fronto dan in noč. Toliko je ameriških ladij v luči Zeneve, da nimajo dovolj delavcev za izkladanje tovora in italijanska vlada je poslala 500 avstrijskih vjetnikov v omenjeno pristanišče, ki zdaj pomagajo spravljati na suho ameriško strelivo in čete, kakor pomagajo nemški vjetniki pri enakem delu v francoskih pristaniščih.

900.000 Angležev ubitih v času vojne.

New York, N. Y. — Sir Arthur Yapp, načelnik britske organizacije Y. M. C. A., kateri se je že dufi mudil tukaj, je dejal, da je Anglija doprinesla velike krvne žrtve v sedanjih vojni. Od začetka vojne do danes je bilo ubitih 900.000 angleških vojakov in 270.000 je trajno pooblahenih. Na Angleškem je 187.000 vdov.

London, 7. okt. — Po uradnem poročilu znašajo izgube angleške armade v preteklem tednu 6144 ubitih, 28.900 ranjenih in 1580 pogrešanih, skupaj 36.624 mož.

Nemci uničili premogovne rove v Franciji.

Pariz, Francija. — Angleške čete, ki so okupirale Lens in bližnje premogovnike, so našle vse rove uničene. Mesto je v razvalinah. Mestna hiša, cerkve in druga javna poslopja so podrti do temelja. Trajalo bo precej časa, predno bodo francoski inženirji odprli zasute premogovne rove.

AMERIŠKE IZGUBE.

Washington 7. okt. — Vojni departament je danes objavil 477 imen. Izgube: 111 mož ubitih v boju 42 jih pogrešajo, 241 mož je težko in eden lahko ranjen, 50 jih je umrlo za ranami in 24 vsled bolezni šest jih je smrtno ponesrečilo in eden je vjet.

Med izgubljenimi so tudi sledeči imena Slovencev: Frank Oberstar Cleveland, O. težko ranjen; James E. Rus, Cleveland O. težko ranjen; John Novak Sheboygan, Wis., težko ranjen.

DEMOKRATČNE OTROBE BADENSKEGA PRINCA.

(Nadaljevanje s prve strani)

Nadalje je kaneclar obljubil, da dobi Prusija čim prej mogoče volilno reformo in da se bo nova vlada pokorila politični večini ljudstva. Govoril je o velikem trpljenju, ki ga je prinesla vojna Nemčiji in njenim zaveznikom; toda trpljenje menda ne bo zastoj, kajti vojna je rodila demokracijo. Slavil je "velike čine" nemške armade in mornarice in povdaril je, da nemška fronta na zapadu kljub pretežni moči sovražnika še ni prebita.

Panika v Nemčiji.

Amsterdam, 7. okt. — Na nemški borzi v Berlinu je zavaljal velik polom, ko je bila objavljena mirovna nota nemške vlade. Cene so strahovito padle in zlasti so padle delnice municijskih podjetij.

Nemško ljudstvo je v največji konfuziji. Ponudba za premirje v tem času, ko se umikajo nemške armade iz Francije, Belgije in iz Balkana pomeni priznanje poraza, čeprav govori kajzer Viljem o ponudbi za "časni mir". Če bi bila prišla ponudba preteklo spomlad, ko so nemške čete ponovno prodrale proti Parizu, tedaj bi bili Nemci verjeli, da njihova vlada res želi mir, ampak v tem času jih ne more niti sam kajzer prepričati, da je kak "časni mir" sploh mogoče. Nemci vidijo v mirovni ponudbi strah pred militarističnim polomom, strah pred invazijo Nemčije, katere ne bo mogoče preprečiti.

Nemško ljudstvo je veselo, da se morda bliža mir, a obenem ga

velik strah, kaj bo, če zavezniki z Amerike vred zavrnejo ponudbo za premirje.

Vatikan je zavrnil mirovno prošnjo Avstrije.

London, 7. okt. — Iz Rima poročajo, da je Avstrija zopet prosila papeža Benedikta, da naj posreduje za mir v njenem imenu. Papež je pa zavrgel prošnjo.

Avstrija izprazni Benečijo, avstrijska armada v Albaniji v pasti.

Washington, 7. okt. — Po današnjih uradnih vesteh je avstrijska armada v Albaniji zašla v veliko past. Avstrijski vojni stran priznava, da se njegove čete naglo umikajo, ampak dvomljivo je, kje najdejo izhod iz pasti. Ako se obrnejo proti Ohridskemu jezeru, je tam srbska armada, ki je že okupirala Skoplje. Skoplje leži veliko bolj proti severu in pot za izhod je tamkaj zaprta. Druga pot za bežnjo avstrijske armade bi bila čez El Basan in Debro, ali tamkaj so le pastirske steze za ovce in koze, ki drže po strmih hribih in globokih dolinah; za topove in druge vozove je ta pot neprimerna. Tretja pot drži v smeri proti Skadru, ki pa ni nič boljša. Goré, globeli in rekami in skalovite pušče vsepovedno. Veliko vprašanje je torej, na katero stran se obrne zajeta avstrijska armada v Albaniji, da uide iz pasti in reši večji del svojih enot.

Drugo poročilo se glasi, da bo Avstrija vsak čas primorana umakniti svoje čete iz Italije, ako se bo hotela braniti proti zaveznikom na slovanskem jugu.

London, 7. okt. — Srbski vojni stan je poročal večkrat, da so srbske čete zadnji petek okupirale mesto Vranje blizu bolgarske meje 50 milj severovzhodno od Skoplja. Več sto Nemcev je bilo tamkaj vjetih. Sovražnik se umiče v neredu proti severu.

Ameriške vesti.

SENATORJI ŽELE VEČ INFORMACIJ GLEDE NEKATERIH TOČK O DAVČNI PREDLOGI.

Washington, D. C. — Zakladniški tajnik William G. McAdoo je poročil v pismu, da naj bo davčna predloga, ki prinese v državno blagajno \$8.000.000.000, sprejeta v najkrajšem času. Kljub temu priporočilo pa menijo kongresni voditelji, da je nemogoče sprejeti davčno predlogo v kratkem času. V pismu, ki je bilo naslovljeno na senatorja Simmons, predsednika finančnega odbora, je zakladniški tajnik povdaril, da obstaja nevarnost za narodne finance, če ne bo predloga kmalu sprejeta.

Nihče ne more dvomiti o tem, da je zakladniški tajnik najboljšje pooblaščen o finančnem položaju in da ima tehtne vzroke, zakaj priporoča, da naj bo davčna predloga kmalu sprejeta. Senatni finančni odbor pa meni, da je v davčni predlogi, ki jo je sprejela zbornica, več točk, o katerih je treba razpravljati. V tem soglasajo senatorji Simmons, Lodge in Smoot.

Senator Lodge je odgovoril na pismo zakladniškega tajnika z izjavo v petek, v kateri pravi, da odsek stori vse, kar je v njegovi moči, toda problemi so težki, ki jih ima rešiti.

Odsek smatra, da je treba o nekaterih točkah v predlogi zaslišati prizadete trgovske in industrijske kroge.

POLICAJA NAŠLI UMORJENEGA.

Chicago, Ill. — V klavniškem odvodnem kanalu, ki je med ljudstvom poznan pod imenom "Bubbly Creek," so našli umorjenega policaja John Kellerherja, ki je bil dodeljen klavniški policajski postaji.

Zvečer ob desetih so videli Kellerherja zadnjikrat živega. Ko je prišel o polnoči drug policaj, da nadomesti Kellerherja, se je čudil, da ga ni na njegovem mestu, ker je bil zelo vester v službi. Naznanil je stvar svojemu postajaemu načelniku. Ko je Kellerherjeva žena izvedela, da njenega soproga ni bilo o polnoči na določenem mestu, je izrekla, da se boji, da so ga mehaniki umorili, kajti pravilni je večkrat, da so skušali s silo oditi v živinske staje.

Kellerher ima rane na glavi, njegova pljuča so zaliti s krvjo. Policija sodi po teh znamenjih, da so Kellerherja neznani zločinci najprej

ubili in potem vrgli v vodo. Pri njem so našli njegov samokres, \$1.12 in ključke.

Mehaniki žive tamkaj v železniških vozovih in se vsaki ponoči vračajo pijani domov. Če so pijani, jim policaj ne sme dovoliti vstopa. Kellerher je imel že večkrat sitnosti z njimi in zato sodijo, da so se najprej masčevali nad njim.

AMERIŠKI PARNIK SE POGRZENIL V KOLIZIJI.

Washington, D. C. — Ameriški parnik "Herman Frasch" se je vsled kolizije ponoči pogreznil v najbrž je utonilo 50 mornarjev.

Parnik je zadel ob ameriški parnik "George G. Henry", kakšnih 150 milj od obrežja Nove Škotije, in se pogreznil v sedmih minutah. Na njem je bilo trinajst oficirjev in sedem in šestdeset mornarjev. Rešenih je do sedaj eden in štrideset oseb.

Parnik "Henry", dasiravno je imel luknjo v svojem riveu, je vso noč iskal ponesrečene mornarje. Ko je napočil dan in se je kapitan prepiral, da ni več ponesrečenih mornarjev, je nadaljeval svojo pot.

JUSTICEGA UBEŽNIKA PRIJELI V ARIZONI.

Chicago, Ill. — Brzojavka iz Joliet poroča, da so v Bismarju Ariz. prijeli znanega hudodelca Frank S. McErlana, ki je v Chicagu v družbi dveh morilcev pobegnil iz okrajne ječe.

McErlana so spoznali po njegovem registracijskem listku. Registriral se je namreč pri prvi registraciji, ko je imel svoj dom v jolietški kaznilnici. Policijski načelnik iz Joliet je brzojavil oblastim v Arizono, da pridrže McErlana, dokler ne pridejo ponj detektivi.

PONESREČENI LETALCI.

Houston, Tex. — Lajtnant King Belzer in letalski vajenec R. J. Leader, sta padla z letalom na tla. Belzer je zadobil tako težke poškodbe, da jim je kmalu podlegel. Leader je bil lahko poškodovan.

Pensacola, Fla. — Praporščaka Carl Oliver Peterson in D. O. McKinney sta obležala na mestu mrtva. Carl Reichell je pa zadobil težke poškodbe, ko so padli doli s hidroplanom v zaliv.

TRI TONE SLADKORJA ZAPLENJENEGA V GROECIJI.

Chicago, Ill. — Živilska uprava je izvršila pri udarec proti nagradnemu živlu, ko je v groeciji tvrde Margolin & Wasserman zaplenila 6.200 funtov sladkorja. Groecisti, ki prodajajo jestvine na drobno, imajo na mesec pravico do 1.900 funtov sladkorja. Groecisti, ki ima več sladkorja v zalogi, je izvršil kaznjivo dejanje.

LEDENICA VAŽNA NAPRAVA ZA FARMARJA.

Washington, D. C. — Vsak farmar bi moral imeti na svoji farmi vsaj primitivno ledenico, napravljeno iz hlodov in obmetane z zemljo, da lahko naseka pozimi led in ga hrani v nji. Take farmarske ledenice garantirajo, da je lahko pošiljati produkte iz mleka v nepokvarjenem stanju na trg.

Za izdelovanje umetnega ledu je treba premoga, premog je pa v današnjih dneh zelo potreben v drugih industrijah, zato je važno, da farmarji napravijo zaloge z ledom.

Na najenostavnejši način napravijo farmarji zalogo z ledom tako:

Izberajo naj prostor, s katerega se voda odteka. Kose ledu naj zlože kot drva enega vrh drugega. Led naj pokrijejo dobro z žaganim obiljanci ali slamo. Vrh tega lahko položijo deske in nepremišljivi smolnat papir. Vrhu papirja pa zemljo. Tako ohranijo led dolgo časa in se jim ni treba bati, da se staja, ko pošljejo prvi gorki pomladanski solnički šarki.

TRAKTOR IZPODRINE KONJE PRI DELU NA POLJU.

Chicago, Ill. — Traktor ali vlačilni motor je zunaj preizkuševalnega štadija in je prestal dobro preizkušnjo pri delu na polju, tako da ostane v poljedelstvu in prinese farmarjem lep dobiček.

Prve traktorje je gonila para. Z izumitvijo plinskih motorjev je postal parni traktor kmalu pozab-

ljana reč, dasiravno so rabili traktor farmarji, ki so imeli po več sto akrov sveta in so sejali žito. Sele z vojno, ko so postali farmarski delavci vse bolj redki, so pričeli misliti na to, da izumejo traktor, ki ga kupi farmar, če lastuje le 160 akrov sveta.

Traktor napravi popolno revolucijo v konjereji, kajti če farmar ne potrebuje konj za obdelovanje polja, se ne bo ukvarjal z rejo konj.

DENAR DOVOLJEN ZA OBRTE NE SOLE.

Washington, D. C. — Zvezni odbor za pouk v obrtnih šolah je naznanil svoj program za fiskalno leto 1919.

Pomoč od zvezne vlade dobe sledeče države:

California	\$58.021.64	Colorado	\$19.273.43
Connecticut	\$31.445.91	Georgia	\$80.948.84
Kansas	\$39.867.34	Massachusetts	\$86.138.70
Kentucky	\$53.701.69	Michigan	\$97.539.55
Mississippi	\$42.888.92	Montana	\$15.000
Nevada	\$15.000	New Jersey	\$62.776.07
New Mexico	\$15.000	North Carolina	\$51.191.24
Texas	\$91.361.82	West Virginia	\$29.417.16

TIHOTAPSKA ŽVIJAČA.

Denver, Colo. — Tukajšnji tihotapei, ki uvažajo žganje čez mejo, so prišli do prepričanja, da z avtomobilom ne dosežejo uspehov in izumili so novo zvijačo, da ukajo uradnike.

Odslej bodo državni konstablerji bolj pazili na vozove kot na avtomobile, kajti dobili so dokaze o novi zvijači tihotapev.

V soboto so odkrili vzhodno od Carra v obraščeni soteski skrit farmarski voz. Na njem so našli 960 steklenice žganja, ki je po tihotapski ceni vredno \$4.000. Voznika in konj niso našli.

POMANJKANJE CEMENTA USTAVILO DELO NA CESTI.

Denver, Colo. — Delo na cesti iz železobetona med Denverjem in Littletonom je ustavljeno, ker je prepovedano odposiljati cement brez dovoljenja iz Washingtona. Dodelati je treba ze 8.300 čevljev nedokončane ceste. Komisariji dvomijo, da bo cesta dokončana pred vojno.

Cesto so pričeli graditi med Bardinom in Redstonom. Cesta vodi šest milj akovi močvirje, ki pričene pet milj severno od Somerseta. Gradnja te ceste ni ustavljena, ker je velikega pomena za farmarje, ki žive ob nji in se ne morejo voziti po močvirnatem svetu.

NESREČA NA LOVU.

Victor, Colo. — Mamsil Kearns se je odpeljal v svojem avtomobilu na lov. S sabo je imel še pet tovaršev. Ko je bil oddaljen kakšnih trinajst milj od Canon Cityja, se je avtomobil preuknil po nasipu v potok Phantom. Kearns je obležal pod avtomobilom in je zadobil težke poškodbe. Njegovi tovariši so bili malo opraskani.

ZADNJE VESTI.

TOBAČNE TVRDEKE OBTOŽENE.

New York N. Y., 7. oktobra. — Tobakne tvrdeke Sumatra Tobacco Purchasing corporation, Sumatra Tobacco Import corporation, American Ogar company, General Ogar company, Inc., H. Dues and Co. Inc. in še štirinajst oseb je obtoženih, da so kršile Shermanov protitrustjanski zakon.

NEMŠKI POLICIJSKI NAČELNIK USTRELJEN.

Oruh 7. oktobra. — Neznanec je ustrelil nemškega policijskega načelnika v Variavi. Napadalec je ušel.

NICARAGUA PODPISUJE AMERIŠKO POSOJILO SVOBODE.

Managua, 7. oktobra. — Chamorro, predsednik nikaraguanske republike je izdal oklic na ljudstvo, da prasnjuje 12. oktober kot dan svobode. V oklicu priporoča, da naj ljudstvo kupuje zadolžnice četrtega posojila svobode.

VEME.

Danes gorkejšje v Illinoisu, vzhodni vetrovi se spreminjajo v južne. Solnični vzhod ob 6:54 a. m.; solnični zahod ob 6:22 p. m.

Slovenska Narodna

Ustanovljen: 8. aprila 1904.

Podporna Jednota

Imen: 17. junija 1907
v dr. Dillala.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vugrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, E. F. D. 4, box 86, Strad, Kans.
II. Podpredsednik: Jolof Kuhel, 9523 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cleora, Ill.
Kazniškar: John Molak, 4068 W. 21st St., Chicago, Ill.

NADSENNI ODBOR:

John Ambrosio, box 251, Ocasburg, Pa.
Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill.
F. B. Tauscher, 674 Abney Ave., Rocksprings, Wyo.

POBOSNI ODBOR:

Anton Ernst, box 140, Ocasburg, Pa.
John Radisek, box 423, Smithton, Pa.
Rudolf Pletersick, box 436, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavic, L. Box 2, Willow, Pa.
M. Petrovich, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.

VEREDNIK PROSVETE:

John Savertalk.

VEROVNI IZDAVNIK:

F. J. Kora, M. D., 6808 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
VSE DENARNE KADRE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:
JOHN VEREDNIK, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:
JOHN AMBROSIO, box 251, Ocasburg, Pa.
Pritožbe pripeljive vsebine, ki sta jih rešili prvi in drugi instanca, se pošiljajo na naslov:
ANTON ERNST, box 140, Ocasburg, Pa.
VSI DOPISI, razprave, štaki, naplani in "gledala" se pošiljajo na naslov:
UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglaš., se pošiljajo na naslov:
UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
V korespondenci s tajništvo S. N. P. J., izdajateljstva in upravnitvom "Prosvete" se rabita imena uradnikov, marveč uplita naslov, ki je na "navodni, ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

RADA BI IZVEDELA.

za svojega strica Štefana Laznik in za Mako Ostrelia, koja sta se nahajala pre dneka časom v državi Wisconsin in sedaj sta menda nekje v državi Pennsylvaniji. Kdor cenjenih rojakov ve za njih naslov prosim, da mi ga sporoči ako pa sama čitata ta oglas naj se mi javita na naslov: Alojzija Laznik, P. O. Box 38, Franklin, Kans. (Oct. 7, 8, 9.)

RAD BI IZVEDEL.

za mojega brata Franka Turk, doma iz Roj pri št. Jerneju na Dolenjskem. Pred štirinajst leti se je nahajal nekje v W. Virginiji, a sedaj pa ne vem kje je; ali je živ ali mrtve. Torej uljudno prosim vse cenjene rojake širom Amerike, če kdo ve za njegov naslov, naj mi ga naznani ako bo pa sam čital ta oglas naj se mi javi na moj naslov: Ignac Turk, P. O. Box 431, Benld, Ill. (Oct. 5, 7, 8.)

BARBERTONSKIM SLOVEN-CEM NAZVANJE.

V syrho čiščenja stranišč in dvorišč se vam priporočam. Izvršil bom vse delo strogo po določbah in po zmerai cenl. Fr. Levatik, Doyleston, Ohio. R. P. D. No. 2. (Wayne Co.) ali pa pustite naročilo pri J. Debeven v salunu.

Pomožite svoje znanje v naravoslovju.

Narjka nam daje mnogo rastlin, s katerimi je mogoče zdraviti razne bolezni. Jaz imam v zalogi ter razpolagam raznovrstne suhe rastline, cvetja, jagode in korenine, take, ki izvirajo iz vseh delov sveta. Pišite po moj brezplačni cenik. Knjiga "Mali domači zdravnik", ki stane samo 25 centov, obširno opisuje velike številne rastlin in daje nasvet, za katere bolezni in kako se naj rabijo. Ne odlašajte, naročite takoj to poučilno knjigo.

MATH. FREDER, P. O. Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

Rudarje potrebujemo. CREIGHTON COAL WORKS, CREIGHTON, PA.

7 do 8 četverci vseh premog. Dobro struka in tank. Odprta svetilnica se rabijo. Delo s pikom in strojem. Dobro 3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-62

